

nünk kell, mert könnyen megtéveszthet bennünket szép egyes és gyors növéseivel, mely körülbelül 15—20 évig a magas körisével megegyezik és így a felületes szemlélő még fajronának is vélheti ezt a különben haszontalan fafajt.

Ezeket óhajtottam elmondani, hogy használjak vele a gyakorlati erdésznek, kinek szerintem az a legfőbb kötelessége, hogy erdejében olyan fafajokat tenyesszen, melyek minden körülmények közt a lehető legnagyobb jövedelmet szolgáltatassanak a birtokosnak, egyrészt azzal, hogy a nekik megfelelő talajon a legkitünőbb növekvést adják, másrészt fájuknak minőségével az európai piacokon nemcsak kiállják a versenyt, hanem lehetőleg kiemelkedjenek a többi árú közül. Mert ha ezt a minimális és az erdőgazdaságnak igazán az alapját szolgáltató kötelességet nem tesszük meg a ránk bízott erdővel szemben, akkor hiába fejlődik az erdészeti tudomány más irányokban, hiába következnek a különböző felfedezések a talajtan, növénytan, erdőművelés stb. terén, hiába szereljük fel erdeinket a legnagyobbyszerű szállító és fafeldolgozó berendezésekkel, ezek mind csak meddő kísérletek fognak maradni, ha a gyakorlatban működő erdészek nem vesznek tudomást azokról a legegyszerűbb elvekről sem, melyekkel erdeik szépségét és értékét — a maguk dicsőségére is — emelni tudják.

IRODALOM

Gombáskönyv kezdők részére. Irta: *Szemere László.**)

Végre egy magyar gombáskönyv, amely 200 hazai nagy gombának tüzetes leírását tartalmazza. Szemere Lászlónak kezdők részére írt, 50 színes képpel s ugyanannyi szövegek közötti ábrával díszített, Gombáskönyvét örömmel üdvözljük.

Mindig bizonyos irigységgel szemléltük, a hozzánk legközelebb álló német irodalmat, melyben egyremásra, rövid időközökben jelentek meg, még a háború alatt is (Michael 1917, Schnegg 1918, Gramberg 1921), még az ottani fejlett sokszorosító iparnak is becsületére való kisebb-nagyobb igényekhez szabott gombáskönyvek, addig nálunk: amink volt, az is elfo-

*) Ára 11.2 pengő = 140.000 korona. Megrendelhető: szerzőnél Budapest, II. Debrői út 15.

gyott, részben pedig amink lehetett volna, meg sem jelenhetett, ezért Szemere munkája hízagpótlás szempontjából is nagy jelentőségű.

Anélkül, hogy elődeink érdemét bármily csekély részben is leszállítani akarnám, lehetetlen szegénységünkre rá nem mutatnom, hogy amíg p. o. az 1877-ben megjelent Lorinzer-féle fordítás, a már Clusius által is „Galambicza“ néven ismert Russuták nevét, a gomba német „Täubling“ nevének félreértésével, „Bódító“-ra magyarosította, addig a Cserey-féle gombaismébe, olyan sajnálatos, esetleg kiszámíthatatlan következményekkel járó tévedés csúszott bele, hogy a könyvecske 18. lapján a gyilkos galoca jellegzetes rajza van a csiperke fejlődéseként feltüntetve.

Szemere László, ismerve képességét, a gombákra vonatkozó tudományos előismeretek hosszadalmas tárgyalását mellőzve, egyszerre a mélyére viszi olvasóját a gombák meghatározásával s a lehető legegyszerűbb módon, magán a meghatározandó gombán oktatja ki olvasóját a szükséges tudnivalókról. Így a tudnivágyó, komoly, jószemű közönség könyvét haszonnal is forgathatja.

Leírásai világosak, a gomba kalapját, bélést, tönkjét, minden egyes gombánál tüzetesen külön-külön tárgyalja, lehetőleg röviden tárván elének a gomba jellemző tulajdonságait. Kár, hogy valószínűleg a rövideg okából, a kalap felsőbőrének könnyen vagy nehezen lehúzható, vagy éppen le nem húzható, sokszor igen jellemző tulajdonságának leírását rendszeresen mellőzi. Igen jó tulajdonsága Szemere könyvének, hogy minden jelentősebb ehető gombánál, kielégítő tájékoztatással szolgál, hogy az miként viselkedik felhasználás alkalmával. Érdeme az is, hogy a tárgyalat 200 gomba magyar névvel van ellátva. Mindenesetre nehéz vállalkozás s szerzőnk elég szerencsével oldja meg feladatát. Mindazáltal szükségesnek látnánk a gombáknak a köztudatba átment s a nép által is így ismert elnevezését megtartani. Vajjon nem ad-e erős félreértésekre alkalmat az, hogy a *Phalus impudicus* — közönséges szömöresök nevet viseljen? Clusiusnak 1600-ban, Sterbecknek 1675-ben kiadott munkái is tanúsítják, hogy népünk a moreheliákat, meg a helvalla (gyromitra) esculentát hívja szömöresöknek, szemben a *phalus impudicus*-nak szemmel láthatóan későbbi időből származó „szemtelen szömöresök“ helytálló elnevezésével.

Az *Amanita rubescens*nek is jobban megfelelne a „piruló“ galóca név a piroslónál, mert a gomba fehér husa ténylegesen pirulni kezd, ha a kalap felső bőrét lehúzzuk. Ez a gomba egyébként a legjobb ízű nyári gombánk egyike, amely bátran kiállja a versenyt a császárgombával, a Clusius szerint „Ur-

gombának“ nevezett *Amanita caesareá*val. Mindenesetre megérdemelné a bővebb méltatást.

Erdészeti szempontból szívesen láttuk volna, ha helyenként azok a fanemek is meg lennének jelölve, melyek alatt bizonyos gombák megjelenni szoktak. Így a *Boletus elegans* érdekes symbiosisa a vörösfenyővel, a *Lactaria torminosa*. Vas megyében „nyiralla“ gombának a nyirfával, de például az őzláb is nagyon szereti az akácokat.

A praesafaelita modorban festett színes gombaképek elég jól sikerültek, bár egyszerűségük gyakran esik a hasonlóság rovására. A német munkák pompás ábráival egysorba természetesen nem állíthatók. A meghatározás szempontjából tán előnyösebb, hogy a gombák környezet nélkül vannak ábrázolva, annyi azonban bizonyos, hogy az újabb német szerzők illusztrációi után, szinte leírás nélkül, biztosan fel lehet a gombákat a természetben ismerni. Hogy a jelen munka képeiről ezt megállapítanunk nem lehet, annak oka minden bizonnyal az, hogy szegények vagyunk.

Dr. Hoffmann Gyula.

K Ü L Ö N F É L É K

Magyar fajlezőkés. A gyérités és a természetes felújítás alkalmával kiszedendő fák jelölésére külföldön majdnem kizárólag hornyolókést használnak. Ezelőtt kb. 20 évvel készítettem az első példányokat hazánkban *Dreher* Ignác budapesti cégnél, amelyek jóságát és hasznavehetőségét mi sem igazolja jobban, mint az, hogy ma is az akkor készült késsel dolgozom.

Jelenleg is készülöben van *Dreher* Ignác budapesti gyárában több ily kés, kétféle kivitelben, kézvédőkengyellel és anélkül. Mivel a cég csak fix rendelést vállal és raktári készletre nem akar dolgozni, mert nem tudja, számíthat-e kelendősegre, tisztelettel kérem szaktársaimat, közöljék velem, hogy akarnak-e venni ily kést. Nagyobb mennyiség készítésénél természetesen olcsóbb annak ára, amely így is elég magas, kengyellel nélkül kb. 8 pengő (egyszázézer korona), kengyellel 12 pengő (egyszázötvenezer korona).

A kés külső alakját saját tapasztalataim alapján módosítottam.

A penge becsukható, úgyhogy zsebben kényelmesen elfér, nagysága az erősebb zsebkéssel egyenlő. A kengyel kéz védelmére szolgál arra az esetre, hogyha a penge lecsúsznék. Úgy tapasztaltam, hogy szaktársaink a kengyeles kést jobban sze-